

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRA
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

JUGUEM AMB EL
RITME MUSICAL: UNA PROPOSTA
DIDÀCTICA PER L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Nom de l'alumna: Patricia Lorites Gumbau

Nom del tutora de TFG: Jose Maria Peñalver

Àrea de Coneixement: Música

Curs acadèmic: 2017-2018

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1 JUSTIFICACIÓ DE LA TEMÀTICA TRIADA	4
2. INTRODUCCIÓ TEORICA: ESTAT DE LA QÜESTIÓ	5
2.1 CONTEXTUALITZACIÓ	5
3. MÈTODE	6
3.1 CONTINGUTS	7
3.2 OBJECTIUS I COMPETENCIES CLAUS.....	8
3.3 ACTIVITATS PER CURSOS.....	10
3.4 UNITATS DIDÀCTIQUES.....	11
3.4.1. UNITAT DIDÀCTICA 5è.....	11
3.4.2. UNITAT DIDÀCTICA 6è.....	13
4. MATERIALS I RECURSOS HUMANS	15
5. AVALUACIÓ	16
6. CONCLUSIONS	18
7. REFERÈNCIES	19

TEMA: JUGUEM AMB EL RITME MUSICAL

PARAULES CLAU: ritme, coordinació, joc, educació primària i expressió corporal.

RESUM:

Aquest treball tracta sobre la transcendència que té la coordinació i el ritme en la música, a més de la importància que té en el desenvolupament del propi cos.

Amb la realització del Pràcticum II em vaig adonar que alguns xiquets i xiquetes dels últims cursos d'Educació Primària, 5è i 6è curs, tenien dificultats per a la realització de les activitats relacionades amb el ritme. Tot i que les causes d'aquest no es sap si era un problema de timidesa, falta de confiança en ells mateix, o perquè realment hi havia un problema de coordinació en els alumnes.

Pedagogs com Émile Jaques-Dalcroze (1856-195), afirmen que l'aprenentatge de la música ha de partir d'un principi fonamental el joc, atenent a la importància de les seues dues vessants. Per una banda, fomenta un aprenentatge significatiu on l'alumne adquireix els diversos continguts de l'àrea de música i d'altra banda, ajuda que l'alumne conegui el propi cos, el seus moviments i limitacions de manera lúdica i atractiva.

En aquest es presenta una proposta de diferents Unitats Didàctiques, les quals estan basades en l'aprenentatge de llenguatge musical el ritme mitjançant el joc, la implicació del ritme en la interpretació musical o en la dansa.

1. INTRODUCCIÓ

1.1 JUSTIFICACIÓ DE LA TEMÀTICA TRIADA

Durant la realització de les pràctiques de la menció de música em vaig adonar que els alumnes dels últims cursos d'Educació Primària, 5è i 6è, a l'hora d'aplicar els diferents coneixements de l'àrea de música, a l'hora d'assolir els diferents continguts de l'àrea de música distribuïts segons l'annex del Decret 108 del 4 de juliol en 3 blocs, aquests són: bloc 1: l'Escolta, bloc 2: la interpretació musical i bloc 3: la música i el moviment.

En el bloc 1: l'Escolta, vaig observar com alguns dels alumnes, tenien dificultat per a escoltar i reconèixer els diferents tipus de ritmes, així com ritmes i compassos.

En el bloc 2: la interpretació musical: em vaig adonar que els alumnes tenien problemes a l'hora de representar els ritmes en la flauta o altres instruments de xicoteta percussió.

I en el bloc 3: la música i moviment: vaig notar com l'alumnat tenia dificultats per a seguir el moviment de les cançons.

Cal destacar que no es sap l'origen d'aquest problema, però el que no tinc per segur es que si aquesta dificultat a l'hora de dur el ritme era degut a que l'alumne realment tenia una dificultat a l'hora de realitzar les activitats, o tenia un problema de timidesa, ja que en aquestes edats el nivell d'autoexigència dels alumnes per la por a no ser acceptats o pel que diran és alta. Jean Piaget (1896-1980), va dividir el desenvolupament dels infants en diferents estadis. L'etapa que abasteix l'edat d'Educació Primària és l'estadi d'operacions concretes dels 6 als 12 anys, Piaget, afirma que en aquest estadi el nen comença a plantejar-se el perquè de tot allò que l'envolta, supera l'egocentrisme, on és capaç de distingir diferents punts de vista. En aquestes edats l'alumne experimenta canvis a nivell afectiu i social, comencen a tindre comportaments d'adolescents, l'acceptació en els grups i el sentiment d'acceptació social.

Per tant, l'objectiu és esbrinar si realment els alumnes eren tímids o si tenien algun problema de coordinació amb el seu cos.

Per tal de desenvolupar el present treball, cal tindre clar conceptes com el ritme, proporció de temps entre diversos sons, moviments, fenòmens o actes repetits.

“El ritmo se encuentra en la base de todo fenómeno fisiológico, psíquico y cósmico. Por tanto, es comprensible la influencia poderosa y profunda que su uso sistematizado puede ejercer en la educación general del hombre.” (Llongueras, 2002: 41).

“El sentido rítmico constituye una cualidad innata en el niño que favorece su iniciación en la educación musical de forma activa. El movimiento, el lenguaje y la percusión corporal se han consolidado como recursos didácticos imprescindibles en la clase de rítmica.” (Peñalver, 2013: 92).

Així doncs, es plantegen les hipòtesis següents:

- Hipòtesis 1: l'aplicació de la metodologia de Dalcroze ajuda a l'alumne a millorar la seua coordinació i el ritme.
- Hipòtesis 2: l'aplicació de la metodologia de Dalcroze ajuda a l'alumne a perdre la seua timidesa.

Pel que fa a l'estructura d'aquest treball que he dut a terme per a desenvolupar-lo, primer es trobarà la informació bàsica pel motiu del qual he decidit realitzar aquest treball i la contextualització del mateix.

Després exposaré la meua metodologia, els objectius en que em basaré, els continguts, activitats, i on desenvoluparé les diferents unitats didàctiques que he dissenyat per a aquest projecte.

I finalment, realitzaré una conclusió on donaré una visió del tema tractat al llarg del treball, així com una xicoteta opinió personal en relació a la importància del joc en l'aprenentatge.

2. INTRODUCCIÓ TEORICA: ESTAT DE LA QÜESTIÓ

2.1 CONTEXTUALITZACIÓ

Un dels punts que podem considerar més importants i que ens servirà com a punt de partida per a iniciar el treball serà la contextualització del mateix. Tot açò tenint en compte que cada centre escolar les línies d'actuació són diferents i el clima que es respira al centre es variat.

Betxí és un poble de la província de Castelló, en la Comarca de la Plana Baixa, a 10 km del mar hi ha menys de 3 km de les estivacions de la Serra d'Espadà, envoltat de tarongers i algunes fàbriques de ceràmica, la seva economia està sobretot de l'agricultura i d'indústries. Betxí té una població aproximada de 6000 habitants dels quals al voltant d'uns 500 són estrangers, romanesos, marroquins, uruguaians i colombians. Quant a l'aspecte lingüístic, ens trobem en una zona valenciana parlant.

El poble de Betxí compta actualment amb un Institut, un col·legi públic, dos col·legis concertats, centre d'EPA, una Escola Infantil, una Biblioteca Pública, un Auditori Municipal, una Escola de Música i una Banda de Música, diverses associacions esportives.

El present treball està contextualitzat en la població de Betxí, el CEIP "Cervantes Dualde" és l'únic centre públic d'Educació Infantil i Primària de Betxí.

JUGUEM AMB EL RITME

El treball que es va a desenvolupar rep el nom de “JUGUEM AMB EL RITME: UNA PROPOSTA DIDÀCTICA PER L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA”, en aquest apartat s'explicarà en què consisteix.

Aquest té com a objectiu promoure l'ensenyament, el joc. Mitjançant activitats on el joc és la base per a que els alumnes es diverteixin a l'hora que es produeix l'ensenyament-aprenentatge d'un o diferents conceptes de l'àrea de continguts, a més d'aprendre a interactuar entre ells, cooperant per a un fi determinat.

Com bé es sap està demostrat que la música en l'educació té un gran benefici. Amb l'aprenentatge de la música les persones desenvolupem diferents aptituds, així com la capacitat intel·lectual, la motricitat, l'atenció, el desenvolupament de les emocions, la sensibilitat, entre altres.

“Una educació musical, completa, rítmica, melòdica i harmònica, con una pràctica globalizada, puede armonizar los tres planos del ser humano el físico, el afectivo y el mental.”
(Willems 1981: 71).

Hi ha nombrosos estudis realitzats per diferents intel·lectuals que exposen la seua influència de la música en l'educació, així com la influència que ha tingut la música al llarg de la història fins al moment.

Santiago Pérez, professor de la Universitat Jaume I de Castelló, de la Facultat de Ciències Humanes i Socials, va fer un estudi de 12 sessions d'intervenció en 12 col·legis públics, en el qual es van entrevistar 96 alumnes, mitjançant un mestre aleatori. La informació de l'estudi va ser replegat en format d'àudio amb una transcripció, analitzat una codificació oberta i axial descrita per Strauss i Corbin.

Els resultats que s'han extret d'aquest estudi, és que, l'educació rítmica proporciona als alumnes unes diferents formes d'expressar les seues emocions, un aprenentatge interdisciplinari, un benestar en el clima escolar i una millora de les relacions entre ells.

3. MÈTODE

Aquest treball de fi de grau està basat en el joc i es fonamentarà en l'aplicació de diferents Unitats Didàctiques, les quals estaran basades en: l'aprenentatge de llenguatge musical, el ritme mitjançant el joc, implicació del ritme en el cant en la interpretació musical o en la dansa.

La base principal de la meua metodologia serà un aprenentatge cooperatiu basat en unes sessions lúdiques, amenes i divertides, en les quals utilitzarem el joc com a font principal de l'aprenentatge.

“En el juego, el niño opera con significados separados de las cosas, pero inseparables de la acción real con los objetos reales y, por este motivo es considerado como un escenario de actividad simbólica y de aprendizaje espontáneo.” (Janet, 1999: 44).

“Elemento primordial en las estrategias para facilitar el aprendizaje, se considera como un conjunto de actividades agradables, cortas divertidas, con reglas que permiten el fortalecimiento de los valores: respeto, tolerancia grupal e intergrupal, responsabilidad, solidaridad, confianza en sí mismo para seguridad, amor prójimo, fomenta el compañerismo los compartir ideas, conocimientos, inquietudes, todos ellos valores- facilitan el esfuerzo para internalizar los conocimientos de manera significativa.” (Minerva, 2007: 23).

Amb la realització del Practicum II, em vaig adonar que quant realitzàvem esquemes rítmics a la pissarra digital, els alumnes tenien dificultats per a realitzar-les. També tenien alguna dificultat quan realitzàvem alguna dansa.

En el següent apartat (3. 3) anomenarem a mode d'exemple les activitats més importants que es podrien dur a terme en tots els cursos, excepte infantil, utilitzant la metodologia de Dalcroze, i el joc com a recurs educatiu en l'Educació Primària.

3.1 CONTINGUTS

Els continguts són aquells aprenentatges que els alumnes hauran assolit quan hagen acabat les activitats de la unitat didàctica són:

Els continguts treballats per a 5è:

- Audició i reconeixement de ritmes regulars.
- Respects al moderador i ús del diàleg per a resoldre conflictes interpersonals, escoltant activament, identificant i respectant les emocions i el contingut del discurs de l'interlocutor.
- Esforç i força de voluntat. Constància i hàbits de treball. Capacitat de concentració. Adaptació als canvis. Superació d'obstacles i fracassos. Aprenentatge autònom. Ús d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu.
- Interès i satisfacció pel treball cooperatiu en la creació grupal. Valoració dels processos expressius i dels resultats de les produccions musicals per a buscar-ne la millora.
- Desenrotllament de projectes en equip, transformant idees en accions i complint amb la seua part del treball en tasques que impliquen diversos companys.
- Col·laboració i compartició de plans, informació i recursos. Sensibilitat i comprensió dels punts de vista dels altres.

Els contingut treballats per a 6è:

- Identificació i reconeixement auditiu dels matisos dinàmics: ff-f- mf-mp-p-pp.
Escolta activa, incorporant les intervencions dels altres i respectant els sentiments i el contingut del discurs de l'interlocutor.

- Esforç, força de voluntat. Constància i hàbits de treball. Capacitat de concentració. Regulació de la perseverança, flexibilitat, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'auto motivació abans, durant i després del procés d'aprenentatge. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos. Aprenentatge autònom. Ús d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu i per projectes.
- Obtenció i ús eficaç d'informació. Busca d'orientació o ajuda quan es necessita de manera precisa.
Interés per les aportacions pròpies en les situacions d'interpretació i creació vocal.
- Avaluació dels processos expressius i dels resultats de les produccions musicals per a buscar la millora d'estos.
- Desenrotllament de projectes en equip, transformant idees en accions. Presa de decisions, calibrant oportunitats i riscos. Sentit del treball en una tasca complexa que afecta diverses persones. Estimulació de l'entusiasme per les perspectives i els objectius compartits.
- Presa de decisions i calibratge d'oportunitats i riscos. Selecció de solucions originals als problemes.
- Reconeixement i aprenentatge dels errors propis. Millora del producte i del procés després de l'avaluació.

3.2 OBJECTIUS I COMPETENCIES CLAU

Els objectius són allò que es vol arribar a aconseguir mitjançant les activitats de la unitat didàctica.

Els objectius que es treballaran segons la LOMQUE en la unitat dissenyada per a 5è curs d'educació primària són:

- Identificar el ritme i reproduir-lo.
- Buscar i identificar el ritme.
- Desenvolupar el sentit rítmic associant-li un so.
- Identificar els termes fort i piano, lent i ràpid.
- Practicar la memòria visual, la agilitat amb la pilota i la creativitat rítmica.
- Aprendre nocions de mètrica.
- Reconèixer els compassos binaris, ternaris i quaternaris.
- Sensibilitzar distintes zones del cos.
- Reconèixer el ritme lent o ràpid.
- Treballar la velocitat de reacció.
- Conèixer el propi cos.
- Reconèixer i reproduir el ritme.
- Treballar l'agilitat motriu, l'associació corporal i el sentit rítmic.

Els objectius que es treballaran segons la LOMQUE en la unitat dissenyada per a 6é curs d'educació primària són:

- Treballar la velocitat de reacció.
- Saber utilitzar el propi cos.
- Interpretar i reproduir ritmes i sons.
- Conèixer el cos en mode de relaxació
- Memoritzar seqüències i ritmes corporals.
- Augmentar la capacitat d'atenció i concentració.
- Treballar l'agilitat i la velocitat de reacció.
- Identificar el ritme davant una reacció tàctil.
- Treballar la velocitat de reacció.
- Desenvolupar l'agilitat corporal.
- Treballar el sentit rítmic.
- Adquirir l'agilitat corporal i associar-la a un reflex auditiu.
- Treballar la relaxació muscular.
- Fomentar el treball cooperatiu.

Durant les diferents unitats didàctiques es contribuirà al desenvolupament de totes les competències claus, recollides en l'article 2 del Real Decret 126/2016

Mitjançant aquestes unitats didàctiques es du a terme el desenvolupament de les competències claus recollides en el Real Decret, aquestes són:

COMPETÈNCIES DEL CURRÍCULUM

- CCLI: Competència comunicació lingüística. Els alumnes aprenen el llenguatge de música amb les explicacions dels jocs.
- CMCT: Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. En aquesta els alumnes aprenen a contar els ritmes i les seues subdivisions.
- CAA: Competència aprendre a aprendre. Els alumnes aprenen a jugar als jocs.
- CSC: Competències socials i cíviques. Els alumnes estableixen relacions entre ells i respecten els alumnes que tinguin dificultats per a dur a terme les activitats.
- SIEE: Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Els alumnes investiguen i innoven creant ritmes amb els diferents jocs.
- CEC: Consciència i expressions culturals. Els alumnes prenen consciència mentre estan jugant estan fent ritmes.

3.3 ACTIVITATS PER CURSOS

PRIMER DE PRIMÀRIA

Els alumnes es distribueixen per l'espai amb una pilota cadascun. El mestre percudeix en el pandero un temps i els alumnes caminen o córrer botant la pilota segons el ritme que marqui el mestre. Aquest podrà augmentar o disminuir la velocitat segons ell considere. Es tracta del ritme duracional (Peñalver 2012b: 48) Quan es produeixi el silenci musical, els alumnes han d'agafar la pilota amb les mans i estar quiets fins que el mestre torni a percudir el pandero. Primer ho faran amb la mà dreta i després amb l'esquerra. Quan el mestre diga: CANVI! Els alumnes hauran de passar la pilota a algun company.

SEGON DE PRIMÀRIA

Els alumnes es posen el cercle, un d'ells es posa al centre amb els ulls tapats. Els alumnes es mouen en cercle i canten una cançó, mentre l'alumne que està al centre porta el ritme fent palmades en les mans. Quan paren, l'alumne que el mestre elegeixi fa 4 palmades i l'alumne que està al centre ha d'anar a buscar-lo, i quan el trobi ha d'identificar quin company és.

TERCER DE PRIMÀRIA

Els xiquets estan de peu en cercle mirant cap a l'interior d'aquest amb un barret al cap. El mestre percudeix amb el pandero.

En el primer colp, els xiquets agafen el barret del seu cap i en el segon colp el fiquen al cap del jugador de la seua dreta. Quan el mestre diu: ESQUERRA!, els alumnes han de canviar de direcció. Al primer colp, agafaran el barret del seu cap i després, al segon colp el col·loquen al cap del jugador de l'esquerra.

QUART DE PRIMÀRIA

Els alumnes estan asseguts al terra dispersos per l'espai. El mestre explica que sonarà una música, sonarà la Marcha Radetzky de J. Strauss i aquests han d'endevinar el seu estil. Després es posaran de peu en grups de 4 o 5, i en fila el primer es desplaçarà per l'espai realitzant uns moviments al ritme de la música, mentre els que van darrere d'aquest, hauran d'imitar-lo. Els alumnes aniran canviant-se quan ho diga el mestre. El primer passarà a ser l'últim.

CINQUÈ DE PRIMÀRIA

Es fa un cercle amb tots els alumnes, menys un que es posa al centre, i aquest té un baló. El mestre posa una cançó i el cercle i els alumnes del cercle es mouen al ritme de la cançó en el sentit de les agulles del rellotge, mentre que l'alumne del mig en mou en sentit contrari. Quan el mestre para la música, els alumnes es queden quiet i el cel centre tira el baló a un dels seus companys, aquest, abans d'agafar-lo ha de fer una palmada i agafar-lo immediatament. Si l'alumne agafa el baló, es canvia amb l'alumne del centre, si no l'agafa o no fa la palmada, es queda al seu lloc. L'alumne del centre tirarà el baló a un altre company, fins que l'agafe havent fet una palmada abans.

SISÈ DE PRIMÀRIA

Els alumnes estan dispersos per l'espai amb un baló cadascun. El mestre els dona les següents indicacions: Quan els alumnes identifiquen el compàs de 2 temps (1 i 2) deuran tirar el baló al terra i agafar-lo. Quan identifiquen el compàs de 3 temps, deuran tirar el baló al terra en la mà esquerra i agafar-lo en la mà dreta, posteriorment hauran de passar-lo a l'esquerra per a poder començar una altra volta (1, 2 i 3). Es tracta del ritme accentual (Peñalver, 2012a: 48) Quan identifiquen el compàs de 4 temps, hauran de tirar el baló al terra, agafar-lo, llançar-lo a l'aire i tornar-lo a agafar (1, 2, 3 i 4).

Quan els alumnes sàpiguen diferenciar els compassos amb més destresa, el mestre va alternant els compassos per a crear incertesa.

3. 4 UNITATS DIDÀCTIQUES

Les unitats didàctiques que es presenten per al projecte són:

3. 4. 1. UNITAT DIDÀCTICA 5è

NOM: UNITAT 1	SESIÓ: 1
DURACIÓ: 45'	ESPAI: Aula de música.
OBJECTIUS: <ul style="list-style-type: none">- Identificar el ritme i reproduir-lo.- Buscar i identificar el ritme.- Desenvolupar el sentit rítmic associant-li un so.- Identificar els termes fort i piano, lent i ràpid.	
RECURSOS MATERIALS: un pandero	
DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS: ACTIVITAT 1: EL DIRECTOR: Tots els alumnes es posen en cercle mirant cap a dins, menys un que se n'ix de l'aula. El mestre elegirà un alumne, aquest serà "el director" i haver de fer ritmes amb el cos sempre intentant que el qui pagui no el veja. Es diu a l'alumne que està fora que entre a l'aula, aquest es posa al mig del cercle, i els altres alumnes comencen a imitar els ritmes que fa "el director" sense que el que esta al mig endevini qui els fa.	

Quan el que paga endevina qui és “el director” aquest serà el que paga a la següent partida i quan surti de l’aula, escolliran al nou director. Si el que paga no endevina qui és el director en 5 ritmes, es canvia el que paga i “el director” passa a pagar.

ACTIVITAT 2:

PARELLA RITMICA: Els alumnes es desplacen per l’aula, aquests han de buscar el ritme que creguin adequat per als moviment que ells decideixen seguir, seguidament, hauran de buscar per l’espai una parella que tinga un ritme igual o similar al seu. Quan es troben es desplaçaran junts.

- Variant progressiva: Quan ja hagin dominat el ritme, un de la parella deurà realitzar el moviment i l’altre de la parella intentarà posar-li un so per a acompanyar

ACTIVITAT 3:

EL RITME QUE ES DORM: El mestre dona la ordre que els alumnes actuaran segons el pandero. Si el metre toca amb e pandero molt fort i ràpid, els alumnes deuran actuar com si estigueren alterats, si el pandero toca fort i lent hauran de caminar caminant fort però lent, si el pandero toca piano i ràpid, els alumnes hauran d’anar ràpid i sense fer soroll i si el mestre toca piano i lent, els alumnes hauran d’anar lents i sense fer soroll. Així doncs, el mestre començarà fent un ritme fort i ràpid, passarà a fer un ritme fort i lent, i anirà canviant poc a poc, a piano i lent. Finalment, els alumnes es quedaran de peu i el mestre donarà unes pautes per a fer respiració de relaxació. Els alumnes inspiraran pel nas mentre el mestre conta 1, 2 i 3, aguantaran la respiració en silenci, i quan el mestre digui tiraran l’aire per la boca poc a poc.

NOM: UNITAT 1	SESIÓ: 2
DURACIÓ: 45’	ESPAL: Aula de música.
OBJECTIUS: <ul style="list-style-type: none"> - Practicar la memòria visual, la agilitat amb la pilota i la creativitat rítmica. - Aprendre nocions de mètrica. - Reconèixer els compassos binaris, ternaris i quaternaris. - Sensibilitzar distintes zones del cos. 	
RECURSOS MATERIALS: 1 baló per alumne, un pandero, 1 teclat o piano	
DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS: <p>ACTIVITAT 1: EL SOLISTA: Els alumnes es posen dispersos per l’espai. El mestre dona un baló a cada alumne i s’elegeix a un, que serà el solista creador de gestos. Aquest alumne ha de situar-se a un lloc que el puguin veure tots els seus companys. El mestre amb un pandero marca un ritme. El solista comença un exercici amb moviment, com per exemple agafar el baló tirar-lo a l’aire i agafar-lo. Els demés companys, ràpidament repeteixen el mateix moviment. El solista repeteix el moviment i afegeix un altre, i els companys els repeteixen. Quan ja tinguin més destresa en aquests moviments, quan pare de tocar els compassos el mestre els alumnes pararan, es posaran davant d’un company, passaran la pilota i realitzaran l’exercici</p> <p>ACTIVITAT 2: LA PILOTA DEL COMPÁS: Els alumnes es posen dispersos per l’espai amb una pilota cadascun. Aquests van caminant per l’aula mentre el mestre toca un compàs amb el piano, el podrà repetir varies voltes. Quan pare, els alumnes hauran d’identificar el compàs, es quedaran quiets i si el compàs és binari, llançaran el baló cap a dalt i faran dos palmades amb les mans abans d’agafar-lo. Després el mestre repetirà el primer compàs i farà un altre nou, així fins a 4 o més, el que el mestre considera. Una volta ja sàpiguen identificar-los, el mestre farà una seqüència de compassos per parts, per a introduir progressió a l’exercici.</p> <p>ACTIVITAT 3: EL BALÓ MASSAGE: Els alumnes es posen per parelles, amb un baló per parella. El mestre posa una música relaxant. Un dels alumnes es gita en terra, una estona cap a dalt i una altra cap a baix. El company realitza un massatge amb el baló, passant-lo per tot el cos. Després es canviaran els rols. Al final, els alumnes expliquen a la resta de companys les sensacions que els ha donat el massatge.</p>	

NOM: UNITAT 1	SESIÓ: 3
DURACIÓ: 45'	ESPAL: Aula de música.
OBJECTIUS: <ul style="list-style-type: none"> - Reconèixer el ritme lent o ràpid. - Treballar la velocitat de reacció. - Conèixer el nostre cos. - Reconèixer i reproduir el ritme. - Treballar l'agilitat motriu, l'associació corporal i el sentit rítmic. 	
RECURSOS MATERIALS: una cadira per alumne, cercles (aros), 1 pandero	
DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS: ACTIVITAT 1: CADIRETA: Es posen tantes cadires com alumnes hi ha a l'aula, menys una. Aquestes es posen en cercle i mirant cap a fora. Els alumnes es disposen de peu davant de les cadires mirant en una direcció. El mestre realitza un ritme amb el pandero, i els alumnes han d'anar a aquest ritme, quan el ritme siga més lent, els alumnes han d'anar més lentament, quan siga més ràpid, han d'anar ràpidament. Quan el mestre pare, els alumnes hauran d'asseure's en les cadires. Ningun alumne haurà de tocar en els peus el terra, es posaran un damunt d'altres, i ningun serà eliminat. Cada volta que el mestre pare, es llevarà una cadira. El joc acaba quan el mestre considera que ha llevat prou cadires. ACTIVITAT 2: EL NOSTRE COS: El mestre dona l'ordre als alumnes que han d'interpretar el ritme que ell faci en la part contrària del cos que ell ho fa, per exemple, si ell fa un ritme en el peu dret, els alumnes hauran de fer-lo en el peu esquerre. Hi haurà un àudio posat que portarà el ritme. Quant els alumnes sàpiguen desenvolupar-se millor en aquest, s'utilitzarà més d'una part del cos, per exemple, amb el peu dret i tocant-se el colze esquerre amb el dit dret, els alumnes hauran de fer-lo amb el peu esquerre i després tocar el colze dret amb el dit esquerre. Es farà de forma progressiva, segons el mestre observe el nivell dels alumnes. ACTIVITAT 3: EL CAMÍ: Es col·loquen cercles en fira al terra de l'aula formant un camí. El mestre explica als alumnes que mentre ell du el ritme amb el pandero ells han de passar al cercle fent salts amb els peus junts dins del cercle i després amb fer un salt amb les cames obertes fora del cercle. Quan ja han fet varies voltes aquest exercici, s'afegeixin els braços. Quant salten dins del cercle tancaran els braços davant del pit, i quan salten fora del cercle s'obrin els braços. Una volta a pressa la coordinació de braços i cames, es pot realitzar el mateix exercici però fent que els moviment dels braços sigui contrari al dels peus. Una volta practicada la coordinació es faran dos grups i el que millor ho faci guanya.	

3. 4. 2. UNITAT DIDÀCTICA 6è

NOM: UNITAT 1	SESIÓ: 1
DURACIÓ: 45'	ESPAL: Aula de música.
OBJECTIUS: <ul style="list-style-type: none"> - Treballar la velocitat de reacció. - Saber utilitzar el propi cos. - Interpretar i reproduir ritmes i sons. - Conèixer el cos en mode de relaxació. 	
RECURSOS MATERIALS: 1 pandero.	
DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS: ACTIVITAT 1: CRISPETES: Els alumnes es giten al terra i encogits deuran imaginar-se que son grans de panís. Quan el mestre marqui el ritme al pandero aquests aniran sentint calor, i hauran de simular que comencen a explotar i botar per l'aula. Després hauran de ajuntar-se i fer sons d'onomatopeies. ACTIVITAT 2: LA TAULA: Els alumnes es distribueixen en grups de 6 o 7 persones i es senten al voltant d'una taula. Tots tanquen els ulls menys un, que és el solista que percudeix un ritme damunt la taula. Quan acaba, els altres alumnes obrin els ulls i miren al solista i el solista mira únicament a un dels	

alumnes, i serà aquest qui haurà que reproduir el ritme. Si encerta, intercanvien els paper i comença el joc una altra vegada.

ACTIVITAT 3:

RELAXEM EL COS: Els alumnes es posen dispersos per l'aula i per parelles i el mestre posa música relaxant. Un de la parella es gita en terra cap a dalt o cap a baix amb el cos relaxat al màxim i amb els ulls tancats. El company manipula el cos del que està gitat com vulgui, per exemple, si està gitat cap a dalt, agafa el braç dret i el posa damunt la panxa, li flexiona el genoll dret deixant el peu dret recolzat en el terra Sempre amb moviments lents i amb compte.

NOM: UNITAT 1	SESIÓ: 2
DURACIÓ: 45'	ESPAL: Aula de música.
OBJECTIUS: <ul style="list-style-type: none">- Memoritzar seqüències i ritmes corporals.- Augmentar la capacitat d'atenció i concentració.- Treballar l'agilitat i la velocitat de reacció.- Identificar el ritme davant una reacció tàctil.	
RECURSOS MATERIALS: 1 pilota de tennis per alumne, mocador per a embenar els ulls	
DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS: ACTIVITAT 1: EL CERCLE RITMIC: Els alumnes es posen en cercle de peu i mirant cap a l'interior. Un dels alumnes realitza un ritme amb una part del cos. El jugador del seu costat dret, realitza el ritme del jugador anterior més un altre ritme amb una altra part del cos i així successivament. Fins comprovar quants ritmes poden memoritzar els alumnes. Si algú s'equivoca, es torna a començar de nou. ACTIVITAT 2: PILOTA HIP-HOP: El mestre entrega una pilota de tennis a cada alumne, aquests es col·loquen en cercle mirant cap a dins, deixant una separació entre ells per a poder passar-se la pilota. Mentre el mestre toca un ritme amb el pandero, els alumnes passen la pilota per l'aire al ritme que marqui el mestre, al company de la dreta i agafen ràpidament la pilota que els ve pel costat esquerre. Quan el mestre veu que han entès l'exercici, explica que quan diga: HIP! La pilota anirà cap a la dreta, i quan diga: HOP! La pilota anirà cap a l'esquerra. Quan el mestre consideri, pot augmentar la dificultat, dient que ara la pilota haurà de passar-se picada, seguint les mateixes consignes. Pot augmentar la dificultat ficant més pilotes al joc. ACTIVITAT 3: EL PIGALL: Els alumnes es posen dispersos per l'espai i per parelles. Un de la parella fa el paper d'invident i se li tapen els ulls. L'altre membre de la parella fa de pigall, i ha de conduir a l'invident. El pigall es situa darrere de l'invident i amb la mà fent colps, al ritme que ell marqui, a l'esquena i va conduint a l'invident. Si el pigall fa el ritme al costat dret de l'espatlla, l'invident haurà d'anar cap a l'esquerra, si el pigall fa el ritme al costat esquerre de l'espatlla haurà d'anar cap a l'esquerra. Quan ho faja al mig, anirà cap al davant. Després es canviaran els rols. <ul style="list-style-type: none">- Variant progressiva: Per a posar dificultat, els direm als invidents que hauran d'anar cap al costat contrari d'on el pigall marqui el ritme.	

NOM: UNITAT 1	SESIÓ: 3
DURACIÓ: 45'	ESPAL: Aula de música.
OBJECTIUS: <ul style="list-style-type: none">- Treballar la velocitat de reacció.- Desenvolupar l'agilitat corporal.- Treballar el sentit rítmic.- Adquirir l'agilitat corporal i associar-la a un reflex auditiu.- Treballar la relaxació muscular.- Fomentar el treball cooperatiu.	
RECURSOS MATERIALS: cercles (aros), 1 pandero, 1 triangle, 2 cons i 1 pal de pluja.	
DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS: ACTIVITAT 1: EL CERCLE: Els alumnes es posen en grups de 4, i se'ls dona un cercle a cada grup. El mestre porta el ritme amb el pandero i tres alumnes del grup agafen el cercle amb una mà i es mouen	

donant voltes al voltant sense soltar-lo. El quart alumne del grup ha d'introduir-se en el cercle en moviment sense tocar-lo i sense detindre la marxa dels seus companys. Han de passar tots els del grup per dins del cercle. Guanya el grup que abans acabe.

ACTIVITAT 2:

ELS PRESONERS: Tots els alumnes es posen en cercle agarrats de la mà, representant ser punts, excepte 4 o 5 que representen ser els presoners i aquests es posen dins del cercle movent-se d'un lloc a un altre. El mestre porta el compàs amb el triangle mentre els alumnes es mouen cap a un costat o cap a l'altre sempre en els braços pujats, formant un pont. Quan el mestre diga: UN, es mouran cap al costat dret, quan diga: DOS es mouran cap a l'esquerra i quan el mestre diga: JA! Els presoners intenten eixir del centre abans que els de fora baixen els braços per a impedir-lo.

ACTIVITAT 3:

ELS RODETS: Els alumnes es posen en dos grups i per parelles en una part de l'aula. A uns 8 metres es posen dos cons un a un costat i l'altre a l'altre extrem, simulant una línia imaginària entre ells. Un de la parella es posa estirat al terra com si fora un rodet, i el seu company es posa agenollat preparat per a fer-lo rodar. Quan el mestre mou el pal de pluja i mentre dura el so, els alumnes fan rodar al seu company i quan finalitza el so han de quedar-se quietes. Quan apleguen a la línia de meta, tornen corren al principi i es canvien els papers. Quan tots hagen realitzat l'activitat, es giten al terra cap a dalt, i el mestre posa una música relaxant mentre es marca unes pautes de respiració profunda per a relaxar-los.

4. MATERIALS I RECURSOS HUMANS

Per a la realització de les activitats proposades i de les unitats didàctiques, serà recomanable la utilització de material com: pissarra digital i pissarra de guix amb guix, reproductor de música, instruments de xicoteta percussió, així com el pandero. Pilotes (tantes com alumnes siguen a l'aula), alguna tela per a tancar els ulls, barrets per al cap (tants com alumnes siguen a l'aula).

Avui en dia el mestre té un gran paper a l'aula, com a referent de l'alumne. El mestre no sols ha d'explicar i transmetre coneixements de forma metòdica, sinó que amés ha de ser un gran observador per a veure l'actuació del alumnes en tot moment, per a poder actuar de forma correcta davant les situacions que experimenta un mestre dins de l'escola. Amb l'experiència de l'educador, aquest podrà actuar d'una millor forma a l'hora de la realització de les diferents activitats a l'aula. L'educador ha de mantindre una actitud carismàtica, ser positiu, quan una activitat no ix com es tenia programada, ha de ser el mestre qui incita als alumnes a incentivar i motivar a l'alumnat per a que no mostren rebuig cap a les activitats.

5. AVALUACIÓ

El criteri d'avaluació que es deuria dur a terme, o que seria el més adequat per a aquest treball, seria el d'observació directa del docent, és a dir, mentre els alumnes realitzen les diferents activitats, el mestre haurà d'estar observant el que els alumnes estan fent. Aquest haurà de valorar si els alumnes estan realitzant l'activitat com estava programat o si hi ha algun canvi, actuar de forma que aquest porti al desenvolupament de l'activitat fins on es tenia previst. A més l'avaluació serà de forma continua i global, el mestre anirà fent anotacions periòdiques sobre les progressions i l'aprenentatge de l'alumnat, així com les diverses observacions que es podrien fer de les sessions. A més, també s'utilitzarà l'observació indirecta amb la participació en les activitats, participació i respecte pels companys. I també, l'intercanvi oral, on replegarem informació del funcionament de les activitats.

Els recursos que s'utilitzaran per a l'avaluació són eines que ens ajudaran a avaluar el procés.

L'objecte per a valorar a l'hora de la realització de les activitats de ritme que tenen a veure en diferents aspectes del llenguatge musical. A través del ritme musical els alumnes poden arribar a conèixer millor el seu cos.

Els criteris d'avaluació que es poden dur a terme són:

- Interpretar les demandes de les tasques d'aprenentatge, mantenint la concentració i l'esforç mentre les fa, adaptant-se als canvis sense desanimar-se davant de les dificultats, intentant resoldre els dubtes pels seus propis mitjans fent-se preguntes i buscant ajuda si la necessita.
- Interpretar i utilitzar el vocabulari de l'àrea de música del seu nivell educatiu per a intercanviar informacions amb els seus companys i companyes o amb els adults, per a explicar el procés seguit quan fa les tasques d'aprenentatge.
- Planificar la realització d'una tasca establint metes, proposar un pla ordenat d'accions per a aconseguir-les, seleccionar els materials i modificar-lo mentre es desenvolupa.
- Actuar de manera eficaç en equips de treball, acceptant el seu rol i la seua tasca i esforçant-se per aconseguir metes comunes, fent aportacions i valorant-ne les dels altres, utilitzant el diàleg igualitari per a resoldre conflictes.
- Construeix col·lectivament composicions expressives i comunicatives en un ambient segur i de confiança, ajustant rítmicament les possibilitats expressives dels seus moviments, reconeixent estats corporals i ritmes interns, i emprant els recursos expressius (estats d'ànim, emocions, sensacions, possibilitats expressives dels moviments, altres) adequats al missatge que es vol comunicar.
- Participa en diferents pràctiques corporals regulant les seves accions motrius, a partir de la percepció dels seus músculs i articulacions, les diferents posicions que el seu cos

adopta en el temps i l'espai, els seus ritmes interns i estats corporals en funció de les demandes i objectius de les pràctiques corporals.

- Construeix amb parells i treballant en equip diferents possibilitats de participació que millorin de manera segura el seu acompliment i pugui assolir l'objectiu en diversos jocs, a partir del reconeixement de les seves experiències corporals, el seu propi acompliment (possibilitats i dificultats), la importància de la cura de si i les altres persones i la diferència entre jocs, tenint en compte objectius, característiques, regles, demandes, rols dels participants i situacions de joc.
- Construeix individual i col·lectivament seqüències rítmiques, identificar-ne les experiències prèvies, realitzant el condicionament corporal necessari, executant diferents variants de destreses, percebent l'ús del temps i l'espai, les capacitats motores a millorar; i realitzant els acords de seguretat, confiança i treball en equip necessaris

Els estàndards d'aprenentatge que es podrien valorar dels alumnes són:

1. Mostra interès per les activitats i es mostra actiu en elles participant i cooperant.
2. Cooperava entre els companys per a realitzar correctament l'activitat.
3. Intenta fer bé el ritme.
4. Mostra respecte pels companys davant les seues dificultats per a realitzar les tasques.
5. Realitza els ritmes quan s'han de realitzar.
6. Participa en diferents jocs col·lectius reconeixent les característiques, objectius, demandes i la necessitat de cooperar amb parells i prendre les precaucions necessàries abans i durant la seva participació
7. Utilitza diferents recursos expressius durant la seva participació en pràctiques corporals expressives- comunicatives, ajustant rítmicament les possibilitats expressives dels seus moviments en l'espai i el temps.
8. Proposa individual i col·lectivament composicions expressives-comunicatives en un ambient de confiança i seguretat.
9. Percep els seus músculs, articulacions (formes i possibilitats de moviment), ritmes, estats corporals i les diferents posicions que adopta el seu cos en el temps i l'espai durant la seva participació en diferents pràctiques corporals.
10. Regula les seves accions motrius en funció dels seus ritmes i estats corporals millorant la seva participació en relació amb els objectius i les característiques de les pràctiques corporals que realitza.

Així doncs, els criteris de qualificació que es podran utilitzar són:

- Actitud i participació en les activitats: 30%
- Treball en les sessions: 35%
- Esforç, atenció i cooperació amb la resta de companys: 35%

6. CONCLUSIONS

A l'hora de realitzar el present treball he volgut combinar la música i el joc, dos factors i elements presents en el creixement estudiantil dels alumnes, factors que a més entenem que són indispensables per al correcte desenvolupament de l'alumne durant les etapes del seu creixement i maduració. He volgut barrejar aquests dos elements per intentar aconseguir que els nens interactuïn d'una manera més activa durant el desenvolupament de les classes. Ja que no volem que passe per alt que per als nens anar a l'escola és una obligació i que no acaben de comprendre, de manera que si intentem introduir durant el desenvolupament d'una classe una sèrie de qüestions que els puguin amenitzar l'aprenentatge això serà en tot cas un punt positiu, ja que aprendre divertint-se sempre suposa que s'obtingui un resultat més ràpid i de major influència al que s'obtidria ensenyant amb mètodes més clàssics.

No obstant el que s'ha dit, el fet de barrejar la música amb l'aprenentatge no és un àmbit d'estudi que estigi sense explorar, sinó que durant l'elaboració del present treball s'ha tingut en compte diferents llibres de didàctica de la música així com llibres de jocs en l'Educació Primària relacionats amb l'àmbit musical, existissin en aquest camp visions diferents en funció de l'autor amb el qual ens topem. A més, tots ells acaben introduint el joc com a recurs educatiu amb el qual l'alumne porta a terme el procés de l'ensenyament i l'aprenentatge d'una forma amena i divertida.

A títol de cloenda podem afirmar que els jocs són un recurs molt eficaç perquè els nens aprenguin música, fent que es desperti en ells un interès per la música que d'altra manera potser no apareixeria. D'aquesta manera es despertarà en els alumnes una motivació en aprendre i al mateix temps gaudint i divertint i sense adonar-s'assenen els coneixements.

Per últim, no hem d'oblidar que malgrat que el treball versa sobre la importància del joc com a recurs per facilitar l'aprenentatge de la música, això no vol dir que aquest sigui l'únic mitjà perquè els alumnes retinguin els conceptes a l'escola, sinó que des del meu punt de vista s'està aplicant amb menor freqüència que altres mètodes d'ensenyança més clàssics, semblant que s'ha separat per complet el joc de l'aprenentatge, podent donar-se a entendre que tots dos conceptes estan renyits, idea que entenem que no és del tot correcta, havent d'intentar introduir a les aules de primària més jocs o exercicis lúdics que ajudin al fet que els alumnes es diverteixin aprenent.

Així doncs, amb les propostes didàctiques exposades, i les activitats complementaries que es podrien dur a terme, el treball es deixa com a font d'inspiració per a futures investigacions.

7. REFERÈNCIES

- DECRET 108/2014
- Llongueras, J. (2002). El ritmo en la educación y formación general de la infancia. Barcelona, España: DINSIC. Publicacions Musical.
- Moyles, J. (1999). El juego en educación infantil y primaria. Madrid, España: Ediciones Morata, S. L.
- Peñalver, J.M. (2012a): "Sistemas de notación musical alternativos (I), Una aproximación al ritmo acentual" en Revista Artseduca, nº 2, pp 48-57
- Peñalver, J.M. (2012b): "Sistemas de notación musical alternativos (II), Una aproximación al ritmo duracional" en Revista Artseduca, nº 3, pp 48-57
- Peñalver, J.M. (2013): "Formación rítmica: Los ritmos aditivos y su aplicación en la educación musical" en Revista LEEME, nº 32, pp 92-120.
- Peñalver, J.M. (2013b): "Análisis de la improvisación musical en las distintas metodologías: Características y criterios de clasificación" En Revista Artseduca, nº 4, pp 1-11.
- Perez, S. (2012) "El papel de la educación rítmica en la escuela primaria: un estudio desde la perspectiva del alumnado" en Revista LEEME, nº30, pp21-42
- Trías, Pérez y Filella (2014). Juegos de música y expresión corporal. Juegos Parramón. Barcelona
- Willems, E. (1981). "El valor humano de la educación musical." Pág. 71. Ed. Paidós. Barcelona. Yo tengo una casita.